

Inhoudsopgave

- Art. 1 Begripsomschrijvingen
- Art. 2 Omschrijving van de dekking
- Art. 3 Dekking Bedrijfsaansprakelijkheid
- Art. 4 Dekking Werkgeversaansprakelijkheid
- Art. 5 Dekking Milieuaansprakelijkheid
- Art. 6 Geldigheidsgebied
- Art. 7 Wat is niet of beperkt verzekerd?
- Art. 8 Risicoverandering
- Art. 9 Samenloop met andere verzekeringen
- Art. 10 Naverrekening
- Art. 11 Schaderegeling
- Art. 12 Namelding
- Art. 13 Wetswijziging

Art. 1 Begripsomschrijvingen

In de voorwaarden wordt verstaan onder:

- 1 verzekerde
  - a u in uw op het polisblad omschreven hoedanigheid;
  - b een andere mede op het polisblad vermelde natuurlijke persoon of rechtspersoon in hun op het polisblad omschreven hoedanigheid;
  - c de bestuurders, de commissarissen, de vennoten, de firmanten en de maten van de in 1a en 1b genoemde verzekerden, handelende in die hoedanigheid;
  - d de ondergeschikten, huisgenoten en familieleden van de in 1a, 1b, en 1c genoemde verzekerden, indien en voor zover zij voor deze verzekerden binnen de grenzen van hun op het polisblad omschreven hoedanigheid werkzaamheden verrichten;
  - e de personeelsvereniging, de ondernemingsraad, het eigen pensioenfonds en andere fondsen, instellingen en stichtingen in het kader van de arbeidsverhoudingen tussen de in 1a en 1b genoemde verzekerden en hun ondergeschikten, alsmede bestuursleden daarvan handelend in die hoedanigheid.
- 2 aanspraak

een door een derde tegen een verzekerde ingestelde vordering tot vergoeding van schade voortvloeiend uit handelen of nalaten van een verzekerde.

Meerdere aanspraken, al dan niet tegen meer verzekerden ingesteld, worden als één aanspraak beschouwd indien deze:

  - met elkaar verband houden of,
  - uit elkaar voortvloeien of,
  - uit hetzelfde handelen of nalaten voortvloeien of,
  - uit een opeenvolgend handelen of nalaten, al dan niet met dezelfde oorzaak, voortvloeien.

Deze aanspraken worden geacht te zijn aangemeld ten tijde dat de eerste aanspraak in de reeks werd aangemeld.
- 3 derde

iedereen met uitzondering van de aansprakelijk gestelde verzekerde;
- 4 omstandigheid

feiten, die voortvloeien uit of verband houden met een bepaald aan de verzekerden(n) toerekenbaar handelen of nalaten, waarvan in redelijkheid kan worden aangenomen dat deze zullen leiden tot een aanspraak;
- 5 handelen of nalaten

een handelen of nalaten waaruit een aanspraak voortvloeit. Met een handelen of nalaten wordt gelijk gesteld een schadevooral dat uitsluitend vanwege een aan verzekerde toebehorende hoedanigheid krachtens de wet of de in het maatschappelijk verkeer geldende opvattingen voor rekening van verzekerde komt.
- 6 schade
  - a schade aan personen:

letsel of aantasting van de gezondheid van personen, al dan niet de dood ten gevolge hebbend en de daarmee rechtstreeks verband houdende gevolgen. Onder schade aan

- personen wordt niet verstaan de door (potentiële) benadeelden gemaakte kosten van maatregelen tot voorkoming van schade als bedoeld in artikel 6:96 van het Burgerlijk Wetboek en vergelijkbare wettelijke bepalingen, daaronder begrepen de daaruit voortvloeiende schade;
- b schade aan zaken

beschadiging, vernietiging, vermissing, verontreiniging of verloren gaan van zaken van derden en de daarmee rechtstreeks verband houdende gevolgen. Onder schade aan zaken wordt niet verstaan de door (potentiële) benadeelden gemaakte kosten van maatregelen tot voorkoming van schade als bedoeld in artikel 6:96 van het Burgerlijk Wetboek en vergelijkbare wettelijke bepalingen, daaronder begrepen de daaruit voortvloeiende schade.
- 7 bereddingskosten

kosten, verbonden aan maatregelen, die tijdens de geldigheidsduur door of vanwege een verzekerde worden getroffen en redelijkerwijs geboden zijn om het onmiddellijk dreigend gevaar van schade af te wenden, waarvoor - indien gevallen - een verzekerde aansprakelijk zou zijn en deze verzekering dekking biedt, of om die schade te beperken;
- 8 verzekeringsjaar

een periode van twaalf maanden vanaf de hoofdpremievervaldatum en elke aansluitende periode van gelijke duur. Indien de periode vanaf de ingangsdatum van de verzekering tot de hoofdpremievervaldatum of vanaf de hoofdpremievervaldatum tot de beëindigingsdatum korter is dan twaalf maanden, wordt een dergelijke periode ook als een verzekeringsjaar beschouwd. Bij een geldigheidsduur korter dan twaalf maanden is het verzekeringsjaar gelijk aan de geldigheidsduur;
- 9 geldigheidsduur

de periode vanaf de ingangsdatum tot het einde van de verzekering;
- 10 milieuaantasting

de uitstoot, lozing, doorsijpeling, loslating of ontsnapping van enige vloeibare, vaste of gasvormige stof, voor zover die een prikkelende of een besmettende of bederf veroorzakende of een verontreinigende werking heeft in of op de bodem, de lucht, het oppervlaktewater of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang);
- 11 jaarloon

het totale premieloon Werkeloosheidwet vóór aftrek van de franchise, verhoogd met het totale bedrag dat wordt betaald wegens tewerkgestelde uitzendingkrachten en andere niet in loondienst zijnde personen, alsmede voor elke eigenaar, partner of firmant het maximale premieloon krachtens de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering;
- 12 jaaromzet

de totale bruto ontvangsten incl. BTW voor geleverde producten en/of geleverde diensten in een verzekeringsjaar.

Art. 2 Omschrijving van de dekking

- A Aansprakelijkheid

De verzekering dekt de aansprakelijkheid van de verzekerde zoals nader omschreven in artikel 3, 4 en 5. Voor al deze artikelen geldt als voorwaarde voor de dekking dat:

  - de aanspraak voor de eerste maal tegen verzekerde is ingesteld tijdens de geldigheidsduur van de verzekering en tevens tijdens deze geldigheidsduur van de verzekering voor de eerste maal schriftelijk bij ons of bij de verzekeringsadviseur is gemeld, en
  - de aanspraak, respectievelijk een omstandigheid die tot een aanspraak zou kunnen leiden bij het aangaan van de verzekering bij zowel u als bij de aansprakelijk gestelde verzekerde niet bekend was of niet bekend had kunnen zijn.
- B Betekenis tijdstip van aanmelden

Indien een omstandigheid tijdens de geldigheidsduur van de verzekering voor de eerste maal schriftelijk bij ons of bij de verzekeringsadviseur is aangemeld, zal de aanspraak die daaruit voortvloeit geacht te zijn ingesteld op die meldings-

datum. In een dergelijk geval zijn de verzekeringsvoorwaarden van toepassing die op die datum van kracht waren. De limiet per verzekeringsjaar, die geldt voor het jaar van melding, geldt eveneens dat heeft plaatsgevonden.

- C Inlooprisico/dekkingswijziging**
Aanspraken of omstandigheden die voortvloeien uit een handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden:
- vóór de ingangsdatum van de verzekering, zijn niet verzekerd;
  - tijdens de geldigheidsduur van de verzekering, maar vóór de datum van een wijziging in de dekking, zijn verzekerd conform de voorwaarden, de verzekerd(e) bedrag(en) en eigen risico('s) per aanspraak die tot de wijzigingsdatum van kracht waren en voor de verzekerde(n) voor wie de verzekering ten tijde van het handelen of nalaten gold.
- D Verzekerd bedrag**
Wij vergoeden voor alle verzekerden tezamen, per aanspraak de schade tot het op het polisblad verzekerde bedrag per gebeurtenis.
- E Extra vergoedingen**
Wij vergoeden, boven het verzekerd bedrag per aanspraak, tot maximaal het op het polisblad vermelde verzekerde bedrag per gebeurtenis respectievelijk verzekerd bedrag per verzekeringsjaar de:
- bereddingskosten, zoals omschreven in artikel 1 van deze polisvoorwaarden;
  - kosten van verweer zijnde de kosten van de met ons goedvinden of op ons verlangen verleende rechtsbijstand, ook al blijken deze ongegrond, met inbegrip van de proceskosten tot betaling waarvan verzekerde mocht worden veroordeeld. Indien de schadevergoedingsplicht van verzekerde het verzekerd bedrag te boven gaat, zullen de kosten van verweer worden vergoed in verhouding van het verzekerd bedrag en de schadevergoedingsplicht. Het eigen risico is op deze kosten niet van toepassing;
  - de wettelijke rente, over dat deel van de hoofdsom dat onder de dekking van deze verzekering valt.
- F Verzekerd bedrag per verzekeringsjaar**
Ter zake van alle in enig verzekeringsjaar aangemelde aanspraken en/of omstandigheden tezamen kunnen nimmer meer rechten aan deze verzekering worden ontleend tot het maximaal op het polisblad genoemde verzekerd bedrag per verzekeringsjaar. De datum van de eerste schriftelijke melding bij ons van de aanspraak respectievelijk van een omstandigheid is bepalend voor het verzekeringsjaar waaraan de desbetreffende aanspraak of omstandigheid wordt toegerekend.
- G Cumulatie**
Het op het polisblad vermelde verzekerd bedrag geldt voor alle in artikel 3, 4 en 5 omschreven dekkingen tezamen.
- H Limiet brand- en ontploffingsschade**
De aansprakelijkheid van de verzekerde voor zaakschade tengevolge van brand en/of ontploffing is gedeelt tot maximaal € 500.000,- per gebeurtenis als onderdeel van het op het polisblad vermelde verzekerd bedrag per gebeurtenis.

Art. 3 Dekking Bedrijfsaansprakelijkheid

- A Omschrijving dekking**
Verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde in de op het polisblad vermelde hoedanigheid voor schade van derden.
- B Leveringsvoorwaarden**
Indien u, voor een overigens gedekte schade, niet aansprakelijk bent uitsluitend op grond van aansprakelijkheidsbeperkende bedingen in leveringsvoorwaarden zullen wij, indien u dit wenst, op dit aansprakelijkheidsbeperkende beding jegens een rechtstreeks bij de gebeurtenis betrokken natuurlijke persoon, voor zover diens schade buiten bedrijf of beroep is ontstaan, geen beroep doen.
- C Aanvullende uitsluitingen**
In aanvulling op de uitsluitingen in artikel 7 van deze polisvoorwaarden is van de dekking voor bedrijfsaansprakelijkheid ook uitgesloten:
- 1 milieu-aantasting de aansprakelijkheid van de verzekerde voor schade die verband houdt met een milieu-aantasting, ongeacht wat daarvan de oorzaak is;
  - 2 werkgeversaansprakelijkheid de aansprakelijkheid van de verzekerde tegenover ondergeschikten;
  - 3 zaken van verzekerden de aansprakelijkheid voor schade aan zaken van uzelf en

van andere in deze voorwaarden of op het polisblad met name als verzekerde genoemde natuurlijke en rechtspersonen.

Art. 4 Dekking Werkgeversaansprakelijkheid

- A Aanvullende begripsomschrijvingen**
In dit artikel wordt personenschade, als genoemd in artikel 1, onderscheiden naar personenschade tengevolge van een beroepsziekte en tengevolge van een ongeval. Onder beroepsziekte en ongeval wordt verstaan:
- a beroepsziekte een aantasting van de gezondheid, niet zijnde het gevolg van een ongeval, van een ondergeschikte, waarvoor de verzekerde jegens de ondergeschikte aansprakelijk is;
  - b ongeval een plotseling van buiten af en ongewild op het lichaam van een ondergeschikte inwerkend geweld, waarvoor de verzekerde jegens de ondergeschikte aansprakelijk is.
- B Omschrijving dekking**
Verzekerd is de aansprakelijkheid van verzekerde in de op het polisblad vermelde hoedanigheid tegenover ondergeschikten voor schade verband houdende met het verrichten van activiteiten voor verzekerde.
- C Aanvullende uitsluiting**
In aanvulling op de uitsluitingen in artikel 7 is ook van de verzekering uitgesloten de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade die het gevolg is van het bewust niet, niet tijdig of niet behoorlijk naleven van een op uw bedrijf van overheidswege gegeven voorschrift ter zake van arbeidsomstandigheden, indien zulks is geschied in opdracht van of met medeweten van verzekerde. Indien de betreffende verzekerde een rechtspersoon is, wordt voor de toepassing van deze uitsluiting onder verzekerde verstaan (een lid van) het bestuur, de directie of de bedrijfsleiding, alsmede enige functionaris in dienst van verzekerde, die door (een lid van) het bestuur of de directie is belast met bijzondere verantwoordelijkheid voor de naleving van eerder genoemde voorschriften.

Art. 5 Dekking Milieu-aansprakelijkheid

- A Omschrijving dekking**
Verzekerd is de aansprakelijkheid van de verzekerde voor schade van derden tengevolge van een milieu-aantasting, die plotseling en onzeker is, en niet het rechtstreeks gevolg van een langzaam (in)werkend proces.
- B Beperking begripsomschrijving schade**
Voor de dekking milieu aansprakelijkheid wordt onder schade verstaan:
- schade aan personen;
  - schade aan zaken veroorzaakt door luchtverontreiniging (uitstoot, lozing, doorsijpeling of ontspanning van enige vloeibare, vaste of gasvormige stof, voor zover die een prikkelende of verontreinigende werking heeft op de lucht), met uitzondering van schade aan bodem, het oppervlaktewater of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang). Verzekerd blijven evenwel aanspraken tot vergoeding van zaakschade ten gevolge van zaken, die door of onder verantwoordelijkheid van de verzekerden zijn (op)geleverd.
- C Aanvullende uitsluitingen en bijzondere insluitingen**
In aanvulling op de uitsluitingen in artikel 7 is van de dekking voor milieu-aansprakelijkheid uitgesloten:
- 1 Werkgeversaansprakelijkheid De aansprakelijkheid van de verzekerden tegenover ondergeschikten is niet verzekerd.
  - 2 Opzet In aanvulling op hetgeen is bepaald in artikel 10 lid 1 van de algemene voorwaarden geldt, dat indien de betreffende verzekerde een rechtspersoon is, voor de toepassing van deze uitsluiting onder verzekerde wordt verstaan een lid van de directie of de bedrijfsleiding.
  - 3 Bereddingskosten eigen locatie Wij vergoeden nimmer de kosten door wie ook gemaakt teneinde de milieu-aantasting op en de gevolgen daarvan voor een eigen locatie te beperken of ongedaan te maken, behoudens voor zover verzekerde aantooit, dat deze kosten tevens bereddingskosten zijn in de zin van artikel 1. Onder eigen locatie wordt verstaan het adres/de adressen waarop uw bedrijf is/bedrijven zijn gevestigd, alsmede eventuele andere adressen waarop de verzekerde beroeps/bedrijfsactiviteiten (mede) worden uitgeoefend. Een adres waarop in opdracht van een klant werkzaamheden worden uitgevoerd geldt niet als eigen locatie.
  - 4 Overtreding voorschrift Niet verzekerd is de aansprakelijkheid voor schade tengevolge van een handelen of nalaten dat bewust in strijd is met enig van overheidswege gegeven voorschrift ter zake van

het milieu, indien zulks is geschiedt in opdracht of met goedvinden van verzekerden. Indien de betreffende verzekerde een rechtspersoon is, wordt voor de toepassing van deze uitsluiting onder verzekerde verstaan een lid van de directie of de bedrijfsleiding, alsmede enige functionaris in dienst van verzekerde die door een lid van de directie is belast met een bijzondere verantwoordelijkheid voor de naleving van eerder genoemde voorschriften.

Art. 6 **Geldigheidsgebied**

De verzekering is uitsluitend geldig in Europa. Dit betekent dat een handelen of nalaten waaruit de aanspraak voortvloeit dient te hebben plaatsgevonden binnen Europa, aanspraken dienen te zijn gebaseerd op het recht van een Europees land en te zijn onderworpen aan het oordeel van een binnen Europa zetelende rechter.

Niet verzekerd zijn:

- aanspraken voor schade door zaken die door een verzekerde of door een ander beroeps- of bedrijfsmatig geëxporteerd zijn naar gebieden buiten Europa;
- aanspraken die voortvloeien uit handelen of nalaten van uw in het buitenland gelegen bedrijven (zoals vestigingen, filialen en dochterondernemingen).

Voor reizen, die een verzekerde maakt in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf, is de geldigheidsgebied de gehele wereld. Echter voor aanspraken die voortvloeien uit het tijdens deze reizen daadwerkelijk verrichten van activiteiten in de verzekerde hoedanigheid blijft het geldigheidsgebied Europa.

Art. 7 **Wat is niet of beperkt verzekerd?**

In aanvulling op het bepaalde in artikel 10 van de algemene voorwaarden gelden de volgende aanvullende beperkingen:

A **Opzet**

Van de verzekering is uitgesloten de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit gedragingen die onder artikel 10 lid A sub 1 (opzet) van de algemene voorwaarden gepleegd zijn in groepsverband, ook ingeval niet de verzekerde zelf zodanig heeft gehandeld of nagelaten.

Aan het opzettelijk karakter van dit wederrechtelijk handelen of nalaten doet niet af dat de verzekerde zodanig onder invloed van alcohol of andere stoffen verkeert, dat hij niet in staat is zijn wil te bepalen.

Op deze uitsluiting zullen wij tegenover u geen beroep doen, indien u aansprakelijk wordt gehouden voor een schade die het gevolg is van het door een onderschikte handelen of nalaten als hiervoor omschreven, mits u aantoonst dat u ter zake geen verwijt treft.

B **Seksuele gedragingen**

Van de verzekering is uitgesloten de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit:

- 1 seksuele of seksueel getinte gedragingen van welke aard dan ook;
- 2 gedragingen die onder artikel 7 lid B sub 1 vallen, gepleegd in groepsverband, ook ingeval niet verzekerde zelf zodanig heeft gehandeld of nagelaten.

C **Zaken onder opzicht**

Van de verzekering is uitgesloten de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade aan zaken veroorzaakt in de tijd dat een verzekerde of iemand namens hem deze zaken in behandeling, beheer, bewaring, bewerking, bruikleen, huur, reparatie, ten vervoer of welke reden dan ook onder zich heeft of heeft gehad, ook al treedt de schade later in. Deze uitsluiting geldt niet:

- 1 bij uitvoering van werkzaamheden bij derden, ten aanzien van zaken van die derden, mits niet zijnde zaken, waaraan krachtens een daartoe gesloten overeenkomst werkzaamheden zijn of worden verricht, of die voor de uitvoering van die werkzaamheden worden gebruikt, bewerkt of behandeld;
- 2 in geval van uw aansprakelijkheid als werkgever voor schade aan zaken van uw ondergeschikten;
- 3 in geval van aansprakelijkheid voor schade aan zaken, die een verzekerde onder zich heeft, als en voor zover schade aan die zaken is vergoed door een brandverzekeraar die zich verbonden heeft te handelen overeenkomstig de regels van de Bedrijfsregeling Brandregres 2000. Maar de uitsluiting blijft van kracht als de verzekerde deze zaken in huur, pacht, lease, bruikleen of bewaarneming onder zich heeft;
- 4 indien na (op)levering van het werk zaken van derden zijn beschadigd of vernietigd door onderdelen die door verzekerde in of aan die zaken werden geplaatst of gemonteerd. Voor het onderdeel zelf blijft de uitsluiting onverminderd van kracht;
- 5 aan gehuurde of ter beschikking gestelde locaties verband

houdende met deelname aan tentoonstellingen of beurzen met uitzondering van schade, die inherent is aan het gebruik.

D **Motorrijtuigen en lucht- (en ruimte) vaartuigen**

Van de verzekering is uitgesloten de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade veroorzaakt door of met een motorrijtuig of lucht- (ruimte)vaartuig. Deze uitsluiting geldt evenwel niet voor:

- 1 regierisico de aansprakelijkheid van de verzekerde voor met of door een motorrijtuig veroorzaakte schade, die het rechtstreekse en uitsluitende gevolg is van het geven van aanwijzingen aan de bestuurder van dat motorrijtuig. De onder lid D genoemde uitsluitingen blijven van kracht wanneer:
  - a u de eigenaar of de verzekeringsplichtig houder bent van dat motorrijtuig en/of
  - b de bestuurder van dat motorrijtuig tevens een van uw ondergeschikten is;
- 2 laden en lossen de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt met of door zaken die worden geladen in of op, dan wel gelost uit of van een motorrijtuig;
- 3 aanhangwagens de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt met of door aanhangwagens, die na van een motorrijtuig te zijn losgemaakt of losgeraakt, veilig buiten het verkeer tot stilstand zijn gekomen;
- 4 passagiersrisico de aansprakelijkheid van de verzekerde als passagier van een motorrijtuig of luchtvaartuig;
- 5 lading de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt met of door zaken die zich bevinden op dan wel vallen of gevallen zijn van een motorrijtuig anders dan tijdens laad- en loswerkzaamheden;
- 6 motorrijtuigen in gebruik bij ondergeschikten uw aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt met of door motorrijtuigen die door een ondergeschikte ten dienste van uw bedrijf worden gebruikt en waarvan u geen eigenaar of houder bent. Uitgesloten blijft de personen- en de zaakschade van de ondergeschikte zelf, die het motorrijtuig bestuurde.

De in lid D4, D5, en D6 omschreven dekking bestaat niet indien en voor zover de schade is gedekt onder een verzekering in de zin van de Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen of analoge buitenlandse wet. Evenmin kan op de dekking een beroep worden gedaan voor vergoeding van een onder die verzekering geldend eigen risico.

E **(Op-)geleverde zaken/verrichte werkzaamheden**

Van de verzekering is uitgesloten de aansprakelijkheid van verzekerde voor:

- schade aan en waardevermindering van de door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde (op)geleverde zaken;
- schade en kosten in verband met het terugroepen, vervangen, verbeteren of herstellen van de door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde opgeleverde zaken; deze uitsluiting geldt niet voor kosten die tevens zijn te beschouwen als bereddingskosten in de zin van artikel 1;
- schade en kosten ongeacht door wie de kosten zijn gemaakt of de schade is geleden die verband houden met het geheel of gedeeltelijk opnieuw verrichten van door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde uitgevoerde werkzaamheden. Een en ander met inbegrip van de schade en kosten wegens het niet of niet naar behoren kunnen gebruiken van zaken die zijn (op)geleverd of waaraan werkzaamheden zijn uitgevoerd, behoudens hetgeen is bepaald in artikel 7 lid C sub 4.

F **Vaartuigen**

Van de verzekering is uitgesloten de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade veroorzaakt door of met een vaartuig. Deze uitsluiting geldt niet voor schade aan:

- 1 personen;
- 2 zaken met of door niet-gemotoriseerde vaartuigen dan wel vaartuigen voortgestuwd door een eigen voortstuwing van niet meer dan vier PK (Kw2.94).

G **Aansprakelijkheidsverhogende bedingen**

Van de verzekering is uitgesloten de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade voortvloeiende uit een boete-, schadevergoedings-, garantie, vrijwarings- of ander beding van soortgelijke strekking, behalve indien de aansprakelijkheid ook zou hebben bestaan zonder deze bedingen.

H **Beroepsaansprakelijkheid**

Van de verzekering is uitgesloten de aansprakelijkheid van een verzekerde voortvloeiende uit de beroepsaansprakelijkheid van verzekerde, waaronder wordt verstaan de aansprakelijkheid voor schade, niet zijnde schade aan zaken en/of schade aan personen, door het verstrekken van advie-

zen, het maken van berekeningen en ontwerpen, het verrichten van controles, het houden van toezicht en/of het voeren van directie, het invullen van formulieren en dergelijke activiteiten.

I Diefstal, vermissing, verlies, verwisseling van zaken
Van de verzekering is uitgesloten de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade in verband met diefstal, vermissing, verlies en verwisseling van zaken.

J Medisch handelen
Van de verzekering is uitgesloten de aansprakelijkheid van een verzekerde die direct of indirect voortvloeit uit de uitoefening van een medisch, paramedisch, farmaceutisch of farmacologisch beroep of bedrijf of uit handelen, waaronder ook onderzoek en advisering worden verstaan, die tot het medisch, paramedisch farmaceutisch of farmacologische werkterrein behoren.
Onder de uitoefening van een medisch of paramedisch bedrijf wordt tevens verstaan het verplegen en verzorgen van patiënten.

K Genetisch
Van de verzekering is uitgesloten de aansprakelijkheid van een verzekerde voor genetische schade.

L Onroerende en ondergrondse zaken.
Van de verzekering is uitgesloten de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade aan onroerende- en ondergrondse zaken (bijv. kabels en leidingen) door grond-, heien sloopwerk, verzakking, trilling, frezen, aardverschuiving, wijziging in het grondwaterpeil of door breuk van waterkeringen, dan wel het onjuist bedienen of het niet goed functioneren daarvan.

M Asbest
Van de verzekering is uitgesloten de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt door, voortvloeiend uit of verband houdend met asbest of asbesthoudende zaken

N Programmatuur
Van de verzekering is uitgesloten de aansprakelijkheid van verzekerde voor schade veroorzaakt door het adviseren, ontwerpen, analyseren, ontwikkelen en (op)leveren van programmatuur, alsmede het aanbrengen van wijzigingen in de programmatuur.

Art. 8 Risicoverandering

A Wijziging verzekerde hoedanigheid
Indien het risico verbonden aan de verzekerde hoedanigheid, zich in de loop van een verzekeringsjaar uitbreidt, blijft er dekking bestaan voor de daaruit voortvloeiende aanspraken en omstandigheden, mits overeenkomstig artikel 10 melding wordt gedaan van de risico-uitbreiding en de eventueel daarvoor verschuldigde premie wordt betaald.

B Directe melding van een gewijzigde verzekerde hoedanigheid
Indien echter sprake is van:
- wijziging van de verzekerde hoedanigheid en/of
- wijziging van de rechtsvorm waarbinnen het verzekerde beroep of bedrijf wordt uitgeoefend en/of
- levering en/of behandeling van andere zaken dan op het polisblad vermeld en/of
- het oprichten van een vestiging buiten Nederland,
is de verzekering voor een met de genoemde risicowijziging verband houdende aanspraak of omstandigheid pas van kracht nadat over deze wijziging overeenstemming is bereikt.

C Verplichtingen en gevolgen voor de overeenkomst wegens wijziging van de hoedanigheid
U bent verplicht de in lid B van de in dit artikel genoemde wijzigingen direct schriftelijk aan ons of de verzekeringsadviseur te melden. Na ontvangst van alle voor de beoordeling van het gewijzigde risico benodigde gegevens zullen wij u meedelen of en op welke voorwaarden wij de verzekering wensen voort te zetten. Wij hebben het recht om na ontvangst van de kennisgeving van de in lid B van dit artikel genoemde wijzigingen de verzekering te beëindigen. Indien u met een door ons voorgestelde premie en/of voorwaarden niet akkoord gaat, heeft u het recht om binnen dertig dagen na ontvangst van ons voorstel de verzekering te beëindigen. Maakt u gebruik van dit recht, dan eindigt de verzekering op de veertiende dag na die waarop wij de mededeling van de opzegging hebben ontvangen.

Art. 9 Samenloop met andere verzekeringen

Indien blijkt dat de door deze verzekering gedekte aansprakelijkheid eveneens op (een) andere verzekering(en) gedekt is of daarop gedekt zou zijn geldt deze verzekering als excedent van die andere verzekering(en). Een eigen risico op een andere verzekering wordt onder deze verzekering niet gedekt.

Art. 10 Naverrekening

A Voorschotpremie
Jaarlijks wordt een voorlopige premie als voorschotpremie berekend aan de hand van de bij ons bekende gegevens. Zodra de desbetreffende gegevens van ieder jaar definitief zijn en aan ons of aan de verzekeringsadviseur zijn verstrekt, zullen wij u de definitieve premie over dat betreffende verzekeringsjaar in rekening brengen.

B Definitieve premie
Ter vaststelling van de definitieve premie bent u verplicht jaarlijks het hiertoe toegezonden formulier binnen vijf maanden na afloop van het desbetreffende verzekeringsjaar ingevuld en ondertekend aan ons of aan de verzekeringsadviseur terug te sturen, dan wel op andere wijze de definitieve gegevens te verstrekken. Als deze gegevens niet binnen de gestelde termijn door ons of de verzekeringsadviseur zijn ontvangen, wordt de definitieve premie door ons vastgesteld.

C Gevolgen voor premie
Als de definitieve premie hoger is dan de voorschotpremie bent u verplicht premie bij te betalen. Is de definitieve premie lager dan de voorschotpremie zijn wij verplicht u de teveel betaalde premie terug te betalen.

Art. 11 Schaderegeling

A Regievoering
Wij belasten ons met het regelen en het vaststellen van de schade. Wij hebben het recht benadeelden rechtstreeks schadeloos te stellen en met hen schikkingen te treffen. Voor zover mogelijk zullen wij daarbij rekening houden met de belangen van de verzekerde.

B Periodieke uitkeringen
Bestaat de te betalen schadevergoeding uit periodieke uitkeringen en is de waarde van deze uitkeringen inclusief eventuele andere schadevergoedingen ter zake van dezelfde aanspraak hoger als het verzekerde bedrag, dan wordt de duur of de hoogte van deze uitkeringen, naar keuze van de verzekerde, naar evenredigheid verminderd.

Art. 12 Namelding

A Verlenging na opzegging door ons van de verzekering
Indien wij gebruik maken van ons recht de verzekering op te zeggen heeft u, behalve wanneer de opzegging een gevolg is van wanbetaling of een poging ons te misleiden, het recht de termijn van aanmelden met één jaar te verlengen voor onder deze verzekering gedekte aanspraken, die voortvloeien uit een omstandigheid, die heeft plaatsgevonden vóór de beëindigingdatum en die schriftelijk bij ons of de verzekeringsadviseur is gemeld binnen één jaar na deze beëindigingdatum. Voor deze verlenging bent u een premie verschuldigd van 50% van de laatste definitieve jaarpremie.

B Verlenging na beëindiging bedrijfstactiviteiten
Indien de verzekering eindigt wegens de beëindiging van uw bedrijfsactiviteiten, heeft u het recht de termijn van aanmelden met drie jaar te verlengen voor onder deze verzekering gedekte aanspraken, die voortvloeien uit een omstandigheid, die heeft plaatsgevonden vóór de beëindigingdatum en die schriftelijk bij ons of de verzekeringsadviseur is gemeld binnen drie jaar na deze beëindigingdatum. Voor deze verlenging bent u een premie verschuldigd van eenmaal de laatste definitieve jaarpremie.

C Bekendmaken
Wanneer u gebruik wenst te maken van het in lid A of B genoemde recht van verlenging, dient u dat vóór de beëindigingdatum van de verzekering schriftelijk aan ons of aan de verzekeringsadviseur kenbaar te maken. De voor de verlenging verschuldigde premie dient u binnen dertig dagen na het verzoek tot verlenging te voldoen.

D Toerekening verzekeringsjaar
Voor aanspraken als bedoeld in lid A en B geldt dat deze worden toegerekend aan het verzekeringsjaar direct voorafgaande aan de beëindigingdatum.

E Verlenging en samenloop
De dekking van de in dit artikel bedoelde verlengingen bestaat niet, indien blijkt dat de aansprakelijkheid eveneens op een andere verzekering is verzekerd of daarop verzekerd zou zijn, indien de verlenging niet zou hebben bestaan.

F Reeks omstandigheden
Bij een reeks van omstandigheden, die voortvloeien uit of verband houden met dezelfde oorzaak, is voor de van toepassing zijnde leden A en B bepalend de datum van aanvang van deze reeks.

Art.13 Wetswijziging

Wanneer gedurende de geldigheidsduur van de verzekering het aansprakelijkheidsrisico wordt of zal worden verzwaaard door wetgeving in formele of materiële zin of door verandering van rechtspraak hebben wij het recht, de premie, de algemene en/of bijzondere voorwaarden te wijzigen of zelfs de verzekering te beëindigen met ingang van een door ons te bepalen datum.

U heeft het recht de herziening van de overeenkomst te weigeren binnen dertig dagen nadat wij daarvan mededeling hebben gedaan.